

**DEKLARACJA PROGRAMOWA
VIII SESJI PLENARNEJ
OBYWATELSKIEGO PARLAMENTU SENIORÓW
„SENIORZY I PRZYSZŁOŚĆ POLSKI”
Sejm RP, 7 listopada 2022 r.**

Lata 2020-2022 przyniosły ogromne wyzwania zarówno dla organizacji senioralnych jak i osób starszych. Pandemia skutkująca odosobnieniem, rozłąką z rodziną i przyjaciółmi, nasileniem się chorób przewlekłych, wojna na Ukrainie z dalszymi tego konsekwencjami społecznymi, ekonomicznymi i politycznymi, gwałtowny wzrost kosztów utrzymania, spowodowały niekorzystne zmiany w postawach i aktywności osób starszych oraz wyraźne pogorszenie ich ogólnej sytuacji ekonomicznej i kondycji psychofizycznej.

Podważyły one potrzebę poczucia szeroko zdefiniowanego bezpieczeństwa osób starszych.

Nowa sytuacja i ogromny pakiet problemów ekonomicznych, społecznych i zdrowotnych stanowi wielkie wyzwanie dla rządu, ale też Obywatelskiego Parlamentu Seniorów i organizacji macierzystych delegujących delegatów OPS.

OPS wyraża głęboką wdzięczność i uznanie dla Marszałka Sejmu RP za umożliwienie zorganizowania, objęcie Patronatem Honorowym oraz wsparcie logistyczne obrad VIII sesji plenarnej OPS w Sali Obrad Sejmu RP.

1. Polscy seniorzy postrzegają tę decyzję jako wyraz uznania i poszanowania dla pierwszej w historii, ogólnopolskiej i demokratycznie wybranej reprezentacji, jaką jest Obywatelski Parlament Seniorów (dalej OPS) oraz finalny etap powrotu obrad plenarnych OPS na stałe do Parlamentu. Szacunek i godność to bowiem wartości, które są dla osób starszych szczególnie cenne.
2. Blisko 10 milionowa społeczność osób starszych ma szczególne prawo i obowiązek aktywnej partycypacji w życiu społecznym, wyrażania poglądów oraz prowadzenia dialogu z władzami publicznymi, współtworzenia prawa, polityki senioralnej, dzielenia się wiedzą i doświadczeniem oraz budowania relacji międzypokoleniowych. Najwłaściwszym do tego miejscem jest Sala Obrad Sejmu RP, która symbolizuje prestiż, godność i szacunek oraz odpowiada randze problemów, potencjałowi i znaczeniu osób starszych dla kraju i społeczeństwa.
3. Najważniejsze i niezbywalne wartości zapisane w Konstytucji takie jak godność i równe traktowanie nabierają szczególnego znaczenia w sytuacji nadchodzącej zmiany proporcji między generacjami.
4. Motto „SENIORZY I PRZYSZŁOŚĆ POLSKI” oznacza współudział i przyjęcie współodpowiedzialności osób starszych nie tylko za najważniejsze sprawy kraju

i społeczeństwa w różnych obszarach życia, zarówno na poziomie ogólnokrajowym jak i lokalnym, ale też kształtowania przyszłości i warunków funkcjonowania przyszłych pokoleń.

5. Potencjał intelektualny, ekonomiczny, wytwórczy, a także wyborczy osób starszych to

ogromny kapitał społeczny, który polscy seniorzy oferują społeczeństwu, rodzinie i krajowi. Uzasadnia on oczekiwanie szacunku oraz zapewnienia godnego życia, właściwej opieki medycznej i socjalnej, oraz szeroko definiowanego bezpieczeństwa. Jest to bowiem grupa wymagająca specjalnej troski i niekonwencjonalnych metod aktywizacji.

6. OPS wyraża nadzieję i apeluje, aby sprawy osób starszych stały się jednym z priorytetów działań każdego rządu, władz samorządowych, wszystkich instytucji i organizacji senioralnych, doprowadzając do realnych efektów społecznych. Wymaga to jednak spójnej koncepcji oraz przeznaczenia na ich realizację odpowiednich środków, przede wszystkim finansowych.

7. Siła ruchu senioralnego tkwi w jego jedności i współpracy. OPS za główny warunek skutecznego oddziaływania na realizację i finansowanie polityki senioralnej uważa dalszy proces konsolidacji środowisk senioralnych, oparty o wspólne cele, konstruktywny dialog z władzami wszystkich szczebli oraz spójne programy działania.

8. Skutecznie ten proces mogą realizować jedynie prężne organizacje senioralne działające na wszystkich obszarach RP, które powinny być wspierane logistycznie i finansowo zarówno na poziomie centralnym jak i samorządowym.

I. Ukonstytuowanie się IV kadencji OPS 2022-2025 i kierunki strategii

1. VIII sesja plenarna OPS ma charakter sprawozdawczo wyborczy co oznacza, że jej głównym celem i programem będą procedury kształtujące skład delegatów, wybór Prezydium, Osób Zaufania Publicznego oraz określenie strategii działania na IV kadencję.

2. Siedmioletni okres stosowania Regulaminu OPS, zebrane doświadczenia i ekspansywny rozwój polityki senioralnej wskazuje na potrzebę nowelizacji Regulaminu organizacyjnego OPS na IV i dalsze kadencje, odzwierciedlającej zmiany w otoczeniu oraz potrzebę wprowadzenia nowych form i instrumentów działania organów OPS.

3. Uzyskanie osobowości prawnej nakłada obowiązek przejęcia przez Stowarzyszenie OPS pełnej odpowiedzialności prawnej oraz zapewnienie finansowania potrzeb statutowych ruchu społecznego OPS.

4. Otwarcie się Sejmu na współpracę z OPS jest wielką szansą rozwoju ruchu OPS i będzie okazją do podjęcia stałego dialogu w przedmiocie kształtowania polityki senioralnej i zapewnienia odpowiedniego miejsca dla ruchu obywatelskiego jakim jest OPS, w postaci:

2/ wpisanie do kalendarza wydarzeń sejmowych stałej daty sesji plenarnych w Sejmie;

3/ określenie relacji między Obywatelskim Parlamentem Seniorów, Sejmem, Senatem, samorządem terytorialnym i spisanie tych zasad w formie nowego Paktu Na Rzecz Seniorów. (nowelizacja dokumentu uchwalonego w 2012 roku).

Do głównych kierunków programu strategii OPS należy zaliczyć:

1. Opracowanie długofalowej strategii funkcjonowania i finansowania celów statutowych OPS, koniecznego rozwoju instytucjonalnego i kadrowego.
2. Powołanie kolejnych delegatur regionalnych OPS w woj. łódzkim, opolskim, lubelskim, podlaskim i podkarpackim.
3. Pozyskanie partnerów parlamentarnych do wdrożenia procedur legislacyjnych nowelizacji ustawy o osobach starszych przygotowanej w III kadencji oraz wsparcie rad seniorów w procesie nowelizacji ustawy o samorządzie gminnym.
4. Podjęcie szerokiej akcji promującej cele i realizowane formy aktywności OPS w IV kadencji i współpracy z innymi organizacjami.
5. Podjęcie trudnego procesu mediacji w spr. usytuowania OPS wokół struktur Parlamentu RP, wypracowania stałych form komunikacji tak aby partnerskie relacje miały charakter współpracy ciągłej, a nie okazjonalnej, a sesje plenarne OPS na stałe zostały wpisane do kalendarza wydarzeń sejmowych.
6. Opracowanie logistyki i wypracowanie metod stałej, systemowej współpracy z gronem osób zaufania publicznego wybranym na IV kadencję.
7. Zaktywizowanie Stowarzyszenia OPS, aby przejęło w pełni funkcję finansowania celów statutowych OPS i innych zadań realizowanych dotychczas przez Fundację.

Dotyczy to zarówno składek członkowskich jak też wniosków grantowych do instytucji centralnych i regionalnych, pozyskiwanie innych dochodów ze strony członków wspierających, darowizn, sponsorów, wsparcia rzeczowego i finansowego ze źródeł regionalnych oraz firm odpowiedzialnego biznesu.

8. Przegląd wewnętrznego ustawodawstwa, tj. Regulaminu OPS, który po 7. letnim okresie funkcjonowania wskazuje na potrzebę doprecyzowania lub uaktualnienia postanowień porządkowych, teleadresowych, określenia funkcji i zakresu działania Centrum Dialogu i Integracji Społecznej oraz zamieszczenie w Regulaminie postanowienia dot. instrumentów oddziaływania w przypadku rażącego naruszania prawa i postanowień wewnętrznych regulaminów i uchwał.

Zadanie to wymaga powołania zespołu roboczego ds. przygotowania nowelizacji Regulaminu, jak również szerokich konsultacji z delegaturami regionalnymi.

Utworzenie stałej platformy i wypracowania nowych form współpracy z osobami zaufania publicznego tworzącymi wraz z Prezydium i przewodniczącymi delegatur regionalnych najwyższy organ OPS - Konwent Seniorów OPS.

Inne, szczegółowe zadania w postaci programu działania IV kadencji OPS przygotowuje nowe Prezydium OPS, przy aktywnym udziale osób zaufania publicznego i przewodniczących delegatur regionalnych.

III. Priorytety problematyki ogólnokrajowej OPS

1. Zwiększenie poczucia szeroko zdefiniowanego bezpieczeństwa seniorów

Katalog problemów szczególnie zagrażających poczuciu bezpieczeństwa, wymagających działań wspierających i interwencyjnych rządu i organizacji senioralnych:

- wzrastające koszty utrzymania koszyka dóbr najczęściej nabywanych przez seniorów, tj. opatu, żywności, leków, energii, wody, czynszów, usług rehabilitacyjnych, co skutkuje pogarszającą się sytuacją materialną, zdrowotną i socjalną.

Seniorzy oczekują od rządu przedstawienia realnego, systemowego programu podwyżek świadczeń emerytalno-rentowych, w korelacji z poziomem najniższego wynagrodzenia, poziomem inflacji „senioralnego koszyka dóbr i usług” oraz ze wzrostem wynagrodzeń osób pracujących;

- wciąż bardzo trudny dostęp do świadczeń medycznych, rehabilitacyjnych, długotrwałe oczekiwanie na niezbędne zabiegi, niedostępność cenowa wielu leków,
- przeciwdziałanie wszelkiej dyskryminacji ze względu na wiek głównie w ochronie zdrowia, sądownictwie, wieloletnie oczekiwania na rozpatrzenie żywotnej sprawy, przewlekłość stępowania, brak nieodpłatnej pomocy prawnej w postępowaniach sądowych itp.
- przeciwdziałanie narastającemu zjawiskom przemocy wobec osób starszych w ośrodkach opiekuńczych, środowisku lokalnym, a nawet rodzinie.

2. Stałe monitorowanie sytuacji zdrowotnej, ekonomicznej i bytowej osób starszych

1. OPS stwierdza, iż sytuacja zdrowotna i społeczna osób starszych jest szczególnie trudna, wobec czego zwraca się do rządu i władz samorządowych o maksymalne wsparcie działań prewencyjnych na rzecz ochrony budżetów i gospodarstw domowych przed zimowym chłodem, niewypłacalnością z powodu galopującej inflacji dotyczącej w sposób szczególny koszyk dóbr i usług nabywany przez osoby starsze, a także zaciągane przez nich kredyty bankowe.

2. OPS wyraża pogląd, iż odpowiednie instytucje statystyczne powinny wyliczać poziom inflacji odrębnie dla koszyka dóbr i usług najczęściej nabywanych przez osoby starsze, takich jak żywność, czynsze, ogrzewanie, leki, usługi zdrowotne i rehabilitacyjne itp. bowiem w tym obszarze wzrost cen jest zdecydowanie wyższy niż w skali krajowej.

3. Zapowiedziana publicznie przez Premiera waloryzacja świadczeń emerytalnych i rentowych w 2023 roku na poziomie blisko 14 proc. i nie mniej niż 250 zł postrzegana jest jako forma częściowego zniwelowania narastających obszarów ubóstwa, zadłużania się i poczucia zagrożenia w środowisku osób starszych.

Ocena skuteczności tego instrumentu i innych instrumentów wsparcia ze strony rządu będzie możliwa po ocenie faktycznego wzrostu cen koszyka dóbr i usług nabywanych przez seniorów.

4. Gwałtownie deprecjonują się oszczędności seniorów gromadzone latami z wielkimi wyrzeczeniami na wypadek choroby, niepełnosprawności, a w końcu kosztów godnego ostatecznego pożegnania.

5. Seniorzy z ogromną ofiarnością podjęli inicjatywy pomocy i dali wyrazy solidarności z narodem ukraińskim dotkniętym traumą wojny, ale rozmiary imigracji przerosły przewidywania, a koszty społeczne i ekonomiczne utrzymania takiej liczby uchodźców, w tym kobiet i dzieci wymagających szerokiego pakietu świadczeń socjalnych, w naszej ocenie, powodują widoczne ograniczenie praw Polek i Polaków oraz ich dzieci i wnuków do świadczeń zdrowotnych, dostępności przedszkoli, żłobków, mieszkań socjalnych, opieki, nauki i wielu innych świadczeń socjalnych i bytowych.

6. Zdominowanie poradnictwa telemedycyną i kontaktami zdalnymi może w dłuższym okresie doprowadzić do nasilenia chorób przewlekłych, które nie mogą być leczone jedynie w formie przedłużania e-recept i porad telefonicznych bez kontaktu z lekarzem, badań specjalistycznych itp. Zaniechanie rehabilitacji sanatoryjnej oraz ambulatoryjnej powoduje nieodwracalne szkody dla zdrowia.

3. Inicjatywy legislacyjne

Środowisko senioralne w Polsce oczekuje pilnej nowelizacji ustawy o osobach starszych m.in. w zakresie:

- umocowania prawnego dla funkcjonowania ogólnopolskiej reprezentacji seniorów, będącej partnerem rządu i parlamentu w kreowaniu polityki senioralnej, jaką statutowo jest OPS, z określeniem zasad jej finansowania,
- nadanie raportowi o sytuacji osób starszych formy ocennej, tj. diagnozy oceniającej stopień zaspokojenia potrzeb w analizowanych obszarach, a nie jedynie przedstawienia zbioru informacji statystycznych obrazującego skalę udzielonych świadczeń rzeczowo-finansowych, na podstawie których trudno wnioskować, czy dane działanie wykonano satysfakcjonująco i czy rzeczywiście poprawiło sytuację osób starszych,
- zwiększenie zaangażowania w tworzenie w/w raportu potencjału organizacji pozarządowych z jednoczesnymi wprowadzeniem mechanizmów wsparcia finansowego realizacji tego zadania,

- rozszerzenie ustawy o obszar przeciwdziałania przemocy wobec osób starszych,
- zweryfikowanie definicji osoby starszej oraz wprowadzenie definicji organizacji senioralnej.

OPS popiera także inicjatywę środowiska rad seniorów o nowelizację *ustawy o samorządzie gminnym odnoszącą się do rozszerzenia zasięgu terytorialnego rad seniorów*.

OPS pozytywnie ocenia dokument pt. Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. Bezpieczeństwo-Uczestnictwo-Solidarność,

jednak:

Dokument ten wymaga popularyzacji w środowiskach senioralnych i samorządowych, wprowadzania jego zadań do programów regionalnej polityki społecznej oraz sukcesywnego monitorowania jego skuteczności i wyników i uaktualniania, w tym:

- wprowadzenia międzyresortowej instytucji koordynującej politykę senioralną,
- procedur zgłaszania nadużyć i przemocy na poziomie gminy, a także w placówkach zdrowotnych, opiekuńczych,
- szeroko rozumianego bezpieczeństwa, prawnego, socjalnego oraz bezpieczeństwa w rodzinie i przestrzeni publicznej.

4. Siła ruchu senioralnego leży w jego jedności i współpracy.

Obywatelski Parlament Seniorów za główny warunek skutecznego oddziaływania na poziom polityki senioralnej uważa dalszy proces konsolidacji środowisk senioralnych, **oparty o wspólne cele, konstruktywny dialog z władzami wszystkich szczebli oraz spójne programy działania i wzajemny szacunek.**

Wobec zbliżających się wyborów do Sejmu i Senatu RP zwracamy się z apelem do wszystkich polskich seniorów o powszechny udział w tym wydarzeniu. Głosy polskich seniorów będą miały realny wpływ na kierunki polityki senioralnej i pozycję osób starszych w społeczeństwie.

Niech postawa i aktywność obywatelska seniorów będą wzorem dla młodszych pokoleń. Wybierzmy ludzi sprawdzonych, godnych zaufania, rozumiejących problemy seniorów.